

УСЛОВИ ЗА РАБОТА И ПРЕПОРАКИ ЗА ТАРИФИРАЊЕ ПИСМЕН ПРЕВОД

ЗА ДОМАШНИ КЛИЕНТИ

ЗДРУЖЕНИЕ НА ПРЕВЕДУВАЧИ И ТОЛКУВАЧИ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ЗПРМ)

2023

Содржина

ПРЕПОРАКИ ЗА ТАРИФИРАЊЕ ПИСМЕН ПРЕВОД И ДРУГИ ЈАЗИЧНИ УСЛУГИ	3
Фактори што треба да се земат предвид при одредување на цената на преводот.....	4
Постулати	4
Според Европскиот стандард за преведување EN15038 преведувачот треба да ги има следните оспособености:.....	4
Основна услуга	5
Дополнителни услуги	6

Текстот во овие Препораки треба да им послужи на нарачателите на преведувачки услуги (писмен превод) како извор на информации за тоа што треба да очекуваат одаспект на услови за работа и чинење на преводот, како и да претставува показател за преведувачите во поглед на професионалните и деловните стандарди што треба да ги исполнат кога ги извршуваат и вреднуваат своите услуги. Препорачаните тарифи што се содржани во овој текст се однесуваат само на локалниот пазар во Република Македонија, додека текстуалниот дел се однесува на секој пазар.

Сите препорачани цени се во бруто износ и ги вклучуваат деловните трошоци, даночните обврски и трошоците за пензиско и здравствено осигурување. Во овој износ не се вклучени трошоци за банкарски трошоци и други дополнителни трошоци. За да се дојде до нето цената, од бруто износот треба да се одземе процентот за персонален данок (10 % согласно *Законот за персонален данок на личен доход*).

ПРЕПОРАКИ ЗА ТАРИФИРАЊЕ ПИСМЕН ПРЕВОД И ДРУГИ ЈАЗИЧНИ УСЛУГИ

Услуга	Основна бруто цена по страница (1800 знаци со празни места/250 збора)	Основна бруто цена по час	Основна бруто цена по слајд	Основна бруто цена по слоган/ времетраење
Преведување текст со општа тематика	1.000,00 ден. (16 евра)	2.100,00 ден. (35 евра)	360,00 ден. (6 евра)	/
Преведување текст со специјализирана тематика	од + 30 % до + 100 % од основната цена			
Еднојазична проверка (лектура)	30 % од основната цена			
Двојазична проверка (редакција)	50 % од основната цена			
Итни услуги	За нормално барање се смета во рок од 24 часа еден преведувач да сработи:	Преведување	Еднојазична проверка	Двојазична проверка
		8 преведувачки страници	25 преведувачки страници	15 преведувачки страници
	Барањата што ги надминуваат горенаведените норми за еден преведувач во рок од 24 часа се наплаќаат: + 50 % од основната цена			
Терминолошка работа	/	2.100,00 ден. (35 евра)	/	/
Креативно пресоздавање (транскреација)	/			1.000,00 ден. (16 евра)/слоган 150,00 ден. (2,5 евра)/секунда
Уредување машински превод	60 % од основната цена			
Титлување	/			230,00 ден./минута
Транскрипција	Просечно темпо на работа е 1:5 (времтраење на аудиозапис : времетраење на транскрибирање)			
до 5 мин.	/			230,00 ден./минута
од 5 – 20 мин.	/			+ 90,00 ден./дополнителна минута
материјал од најмалку 60 мин.	/			40,00 ден./минута
Работа за време за празници	+ 100 % од основната цена			
Работа за преведувачки агенции	- 30 % од основната цена			

Фактори што треба да се земат предвид при одредување на цената на преводот

1. Секоја преведувачка работа е специфична и од тие причини не може да има една стандардна цена. Се препорачува цената да се одредува посебно за секоја преведувачка работа врз основа на потребите, барањата и карактеристиките на таа преведувачка работа.
2. Секоја фаза во процесот на создавање на преводот има своја вредност=цена. Секоја фаза (на пр. превод + стручна редакција + лектура) може да има посебна цена или може да се одреди цена за целокупниот процес што ќе претставува збир од цените на фазите од кои е составен процесот.
3. Треба да постои разлика во цената зависно од степенот на специјализираност што се бара од преведувачот за областа од која е преводот, фазите за проверки/обезбедување квалитет, рокот на испорака, техничките барања за уредување на текстот и др.

Многу важно! Цената треба да се утврди во согласност со пазарот од кој потекнува нарачката за преведувачката работа (локален наспроти глобален пазар). Секој преведувач што работи на глобалниот пазар мора да води сметка за опсегот цени што се нудат на пазарот од каде што доаѓа нарачката за да не ја дампира цената на тој пазар.

Постулати

- Преводот е специфична интелектуална услуга. Преводот не е стока за широка потрошувачка.
- Преводот е производ од процес на создавање. Секој превод е уникат и претставува авторско дело.
- Цената на преводот треба да му овозможи на професионалниот преведувач да ги покрие сите деловни трошоци и да оствари заработка.
- Елементите што ја одредуваат цената на преводот се: оспособеност (+стручност) + време + процес на создавање. Токму затоа, преводот не може да се дефинира само како напишани зборови или јазични знаци и број на преведувачки страници.
- Но, од причини што е тешко мерлив, а ни треба мерлива вредност, преводот ќе го изразуваме во преведувачка страница од 1800 јазични знаци со празни простори.
- Процесот низ којшто се доаѓа до конечен превод се состои од повеќе фази: основни фази и фази што додаваат вредност.
- Оспособеноста на преведувачот директно влијае врз употребливоста на преводот.

Според Европскиот стандард за преведување EN15038 преведувачот треба да ги има следните оспособености:

А) оспособеност за преведување: способност да го пренесе значењето од изворниот на целниот јазик и да создаде текст што ги задоволува лингвистичките правила на целниот јазик и инструкциите за конкретната преведувачка работа, притоа водејќи сметка за терминологијата, граматиката, лексиката, стилот, специфичностите на културата и други конвенции, форматирањето, целната група и целта на преводот.

Б) лингвистичка и текстуална оспособеност и во изворниот и во целниот јазик: способност да се разбере изворниот јазик и комплетно познавање на целниот јазик. Тоа подразбира познавање на карактеристиките на различни текстови, од стандарден јазик до многу специјализирани текстови и способност да се примени ова знаење при создавањето на преведените текстови.

В) оспособеност за истражување, наоѓање информации и преработка на информациите: способност за ефикасно добивање со дополнително лингвистичко и специјализирано знаење коешто е неопходно за разбирање на изворниот текст и создавање на преводот. Ова, исто така, подразбира искуство во примена на алатки за истражување и способност за развивање соодветни стратегии за ефикасна примена на достапните извори на информации.

Г) оспособеност за разбирање на културните специфичности: способност да се искористат информациите како за изворната така и за целната култура и нејзините конвенции, како и стандардите на однесување и системите на вредности со кои се одликуваат изворната и целната култура.

Д) техничка оспособеност: ги опфаќа способностите и вештините што се потребни за професионална подготовка и создавање на преводот, вклучително и способноста за примена на технички ресурси (комуникациска опрема, хардвер и софтвер, компјутерски преведувачки алатки, пристап до извори на информации и медиуми).

Основна услуга

1. **На домашниот пазар**, се препорачува основната цена за поопшти текстови кон директни клиенти да не биде пониска од 1.000,00 мкд, бруто, за една преведувачка страница. Оваа цена опфаќа истражување, превод и проверка од страна на преведувачот. **Во цената е пресметан и персоналниот данок.** Исто така, оваа цена во никој случај не претставува единствена препорачана цена и е дадена само заради ориентација. Таа мора да се приспособи во односна другите околности на преводот:
 - **Ако текстот е од специјализирана област**, цената на преводот треба да се зголеми во согласност со специјализираноста на текстот и оспособеноста на преведувачот да направи таков специјализиран превод (за дополнителни 30-100 %).
 - **Ако преводот е итен**, цената на преводот треба да се зголеми во согласност со степенот на итност:
 - превод до 8 преведувачки страници за еден преведувач во 24 часа се смета за **нормално барање**,
 - превод над 8 преведувачки страници за еден преведувач во 24 часа се смета за **итен** и се наплаќа **+50 %**,
 - превод за време на **национални празници** се смета за **многу итен (+100 %)**.
 - **Ако текстот содржи табели и графикони** што бараат време за да се обработат, тогаш преведувачот треба да се договори за тоа да му биде платена саатница или да ја зголеми цената за да надомести за вложеното време (самостојна проценка и договор со клиентот). Пристапот е ист и за сите други технички работи, како на пример посложени работи околу форматот на документот, што може да бараат дополнително време од преведувачот.
 - **Се препорачува саатнината** да изнесува **2.100,00 мкд, бруто**, колку што приближно би заработил преведувачот со најниската цена за две преведувачки страници најопшт текст.
 - Се препорачува **преведувањето PowerPoint презентации** да се наплаќа **360,00 мкд, бруто, по слајд** (а не по број јазични знаци) за да се надомести за несразмерноста на потрошеното време и бројот на преведените јазични знаци (кондензиран јазик, многу

нејасноти, ракувањето со програмата, преведувачот не може да ги користи вообичаените алатки што му помагаат при работата ... сето тоа бара повеќе време).

- **Кога се користат алатки за преведување**, ако клиентот побара слични и идентични парови да се засметуваат по пониска цена, се препорачува цената на преводот малку да се зголеми за да надомести за лажни 100-процентни парови, ова особено се однесува за превод од англиски кон друг јазик. Во примерот на македонскиот јазик, лажните 100-процентни парови би се должеле на родот, кратките и долгите заменски форми, сложен предмет и сл.

Дополнителни услуги

- **Терминолошките работи** какви што се изработка на поимник или обемно и специфично истражување на терминологија, и работи за оцена и контрола на квалитетот, по барање на клиентот, треба дополнително да се наплатат. Се препорачува и ваквите дополнителни работи да се наплаќаат по час (саатнина), или ако се однапред познати и ако е возможно, да се засметаат во цената на преводот. Се препорачува саатнината да изнесува најмалку толку колку што преведувачот би заработил за тој час доколку преведувал. При одредување на износот на саатницата треба да се земе предвид и степенот на стручност и искуство што се неопходни за да се заврши работата.
- **Проверката од друго лице (редакција или стручна редакција)** треба да чини најмалку 50 % од цената на преводот. Се препорачува точниот износ на цената да се утврди во согласност со обемот и видот на интервенцијата, до 100 %.
- **Ако редакцијата е итна**, цената треба да е во согласност со степенот на итност:
 - редакција над 15 страни во 24 часа е итна (+50 %),
 - редакција за време на национални празници се смета за многу итна (+100 %).
- **Лектурата** се препорачува да чини околу 30 % од цената на преводот.
- **Послободната адаптација или пресоздавање на текстот (transcreation)** во согласност со одредени параметри што се важни за целната група, често бара дополнителни истражувања односно време, што треба да се земе предвид при договарање на цената. Се препорачува цената да се одредува за секој случај одделно.
- **Уредувањето машински превод**, зависно од степенот на интервенција, се препорачува да се наплати 50 – 100% од цената што би се наплатила за превод на тој текст.
- **Транскрипцијата** се препорачува да се наплаќа по минута. До 5 мин. снимен материјал цената би требало да изнесува не помалку од 1.150,00 мкд бруто (230,00 ден./минута), а секоја дополнителна минута од снимениот материјал до 20 мин. може да се наплаќа по 90,00 мкд бруто, или за подолги материјали по час - не помалку од 2.400,00 мкд бруто (40,00 ден./минута). Треба да се земе предвид дека времето што е потребно за транскрипција на аудио запис е најмалку 5 пати подолгоод должината на самиот аудио запис. Значи 1 час аудио запис = најмалку 5 часа работа. Повторно, цената треба да биде реален одраз на потрошеното време.
- **Транскрипција и превод** – се препорачува цената да претставува збир од времето што е потребно за транскрипција и чинењето на преводот.
- **Превод за видео (ТВ) програми** - се препорачува да се наплаќа по минута, т.е 230,00 мкд бруто за 1 мин., од филмот/програмата со добиена дијалог-листа.

2. Цената на индивидуалните преведувачи кон преведувачките агенции може да биде 0-30% пониска од вредноста на преводот поради придонесот што агенцијата го има во наоѓањето на работата.
3. Цените на агенциите за преведување треба да ги одразуваат сите фази од процесот на преведување и контрола на квалитетот што ги побарал клиентот и/или што се задолжително предвидени со стандардот EN 15038.

Се препорачува членовите на здружението да ги ревидираат цените периодично (на пр. годишно) за да ги усогласат со животните и деловните трошоци.